

Decentraal bestuur in de verkiezingsprogramma's Valt er wat te kiezen?

Menigeen zal zijn keuze in het stembokje laten bepalen door wat er in de diverse verkiezingsprogramma's staat geschreven. Deze zijn de laatste maanden onder stoom en kokend water samengesteld. Ze zijn nog niet allemaal definitief maar er tekenen zich al wel keuzemogelijkheden af. In dit artikel worden de opvattingen van verschillende partijen over de rol en taken van gemeente, waterschap en provincie nader beschouwd.

door **Adri Bom**

*Mr. A.W. Bom-Lemstra is
hoogheemraad van Delfland
en redactielid van
Bestuursforum.*

Alle partijen doen in hun verkiezingsprogramma uitspraken over de bestuurlijke inrichting van ons land. Vrijwel allemaal willen ze dat de overheid kleiner en krachtiger wordt en zich meer richt op kerntaken. Hoe dat vorm moet krijgen verschilt wel. Net als twee jaar geleden liggen de provincie en het waterschap meer onder vuur dan de gemeente en de rijksoverheid.

Provincies

De standpunten van de diverse partijen lopen redelijk uiteen wat de provincie betreft. Volgens de SGP 'voldoet het huis van Thorbecke best' en ook het CDA gelooft niet in een nieuwe structuurdiscussie over het binnenlands bestuur omdat die in het verleden onproductief en zinloos zijn gebleken. Daartegenover stelt een partij als de PVV dat we met minder bestuurslagen toekunnen: 'minder bestuurslagen, kleed de provincie uit'. Ook andere partijen zoals de ChristenUnie vinden dat herindelings of opschaling van onderop mogelijk moet zijn. De VVD vindt dat een nieuw kabinet met voorstellen moet komen om in elk geval het bestuur over de Randstad anders te gaan organiseren, met minder provincies die daarover gaan. Samenvoeging van provincies moet kunnen volgens de VVD, gestart kan worden met Noord-Holland en Flevoland.

D'66 wil aan de ene kant voor de provincies een focus op kerntaken en aan de andere kant een samenvoeging tot een kleiner aantal, grotere landsdelen die in de plaats komen van de provincies. Ook GroenLinks wil graag kijken naar herinrichting van het openbaar bestuur over de volle breedte. Die partij zou graag een staatscommissie instellen die dat gaat onderzoeken. De PVDA is het daar in zoverre mee eens dat in haar verkiezingsprogramma staat dat we met minder bestuurslagen toekunnen.

De meeste partijen zijn het er wel over eens dat de decentrale overheden in het algemeen meer moeten doen met minder mensen. Vooral bij de provincie wordt er daarbij steeds op gewezen dat enkel de kerntaken ertoe doen. Daarbij kan het proces van decentralisatie van rijk naar provincies en gemeenten onverminderd doorgaan maar moet het rijk wel boter bij de vis doen bij overdracht van taken (CDA en SGP).

Bestuursregio en deelgemeente

Veel programma's besteden aandacht aan Bestuursregio's en aan deelgemeenten. Volgens de SP moeten beide worden opgeheven waar andere partijen zoals het CDA vinden dat (inter)regionale samenwerking op het gebied van verkeer en vervoer juist moet

worden gestimuleerd en er ruimte moet zijn voor regionale samenwerking in het algemeen. De VVD wil overbodige en bureaucratische bestuurlijke tussenlagen opheffen. Dit betekent afschaffen van de deelgemeenten en WGR plus regio's. De VVD stelt daar wel tegenover dat de bestuurlijke structuur moet aansluiten bij 'de economische logica van de sterke regio's zoals Brainport Eindhoven en de Randstad'. Een vervoersautoriteit krijgt daarom wel steun en samenwerking in de Amsterdamse regio en samenwerking in de Haagse en Rotterdamse regio moet ruimte krijgen.

D'66 bepleit zoals gezegd het vormen van landsdelen. Ook de Randstad zou wat deze partij betreft een landsdeel kunnen vormen waarbij vooral geconcentreerd wordt op ruimtelijke, economische en verkeer- en vervoeronderwerpen.

Vrijwel iedere partij is overtuigd van de positie van de gemeente als eerste overheid en dus eerste aanspreekpunt voor de burger

Gemeenten

Elke politieke partij besteedt in haar verkiezingsprogramma aandacht aan de rol en positie van gemeenten. Vrijwel iedere partij is overtuigd van de positie van de gemeente als eerste overheid en dus eerste aanspreekpunt voor de burger.

Dat betekent niet dat alles daarmee hetzelfde moet blijven want ook elke partij heeft opvattingen hoe het (nog) beter kan. Het CDA kiest voor een geleidelijke, breed gedragen, natuurlijke aanpak om de bestuurlijke drukte terug te dringen. Het wil geen grootscheepse structuurwijzigingen die van boven worden opgelegd. Daarbij moet de positie van gemeenten als 'eerste overheid' worden versterkt, met name in het sociale domein. Het CDA stelt verder dat de positie van gemeenten, de 'eerste overheid', wordt versterkt, met name in het sociale domein (decentralisatie op het gebied van werk en sociale zekerheid, de AWBZ-begeleiding en de jeugdzorg). Het pleit voor krachtige gemeenten die dicht bij de burger staan.

De PVDA spreekt van de gemeente als eerste overheid en streeft ernaar overheidstaken zo dicht mogelijk bij de burgers zelf te organiseren. Daarom wordt decentralisatie met overdracht van budget en beleidsvrijheid bevorderd. Veel partijen spreken zich overigens positief uit voor overdracht van taken met daarbij ook de overdracht van voldoende budget. Wel zien de meeste

partijen daarbij de noodzaak tot opschaling als onontkoombaar.

Ook D'66 streeft naar het terugdringen van te kleine gemeenten. Ze benoemt de mogelijkheid tot het toetsen van de gemeentelijke bestuurs- en financiële kracht en van het democratisch gehalte. Op basis van die toets kan dan onder leiding van de provincie tot opschaling worden overgegaan. Ook de vvd vindt dat als een gemeente onvoldoende in staat is haar taken goed uit te voeren een fusie van bovenaf kan worden geïnitieerd.

De meeste partijen spreken vooral over opschaling van onderaf. De Partij van de Dieren is van mening dat herindeling alleen kan nadat draagvlak bij de bevolking is aangetoond. Ook de sp stelt dat herindeling van gemeenten alleen aan de orde kan zijn indien dit het belang dient van burgers. Ze benoemen daarbij nadrukkelijk de mogelijkheid van een referendum.

De pvv stelt in haar programma dat gemeenten moeten worden gekort als ze uitzettingen dwarsbomen of aan ontwikkelingshulp doen of 'multikul' subsidies geven. (Overigens stellen ze dit ook voor provincies.)

Burgemeester

Het cda doet in zijn programma geen uitspraken over de burgemeester of de Commissaris van de Koningin. Andere partijen doen dat wel.

Zowel sp als GroenLinks als D'66 en de pvda spreken over het democratischer maken van de bestuurslagen. Ze doelen dan op het benoemen van de burgemeester door de gemeenteraad en de Commissaris van de Koningin door Provinciale Staten. Volgens de pvda kan zelfs de burgemeester direct na de gemeenteraadsverkiezingen worden gekozen door de nieuwe gemeenteraad. Ook de vvd schrijft in haar programma iets over dit thema en stelt voor dat de burgemeester rechtstreeks gekozen wordt door de bevolking. Ook moet de burgemeester een krachtiger mandaat meekrijgen. D'66 wil dat niet alleen de burgemeester en de CdK maar ook de minister-president en de eu-president door de bevolking worden gekozen en daarna hun eigen kabinet of college mogen samenstellen.

Waterschappen

Twee jaar geleden, bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen, speelde bij een aantal partijen de discussie rond de zelfstandige positie van de waterschappen. Vraag was of deze functionele overheid zelfstandig moest blijven bestaan. Ook in de huidige verkiezingsprogramma's staan uitspraken over de rol en positie van deze functionele overheid. De sp wil de provincie eenvoudiger maken en daar de waterschappen bij onderbrengen. D'66 wil zoals eerder aangegeven overgaan tot het vormen van een middenbestuur waar de provincies en waterschappen worden ondergebracht.

Daarnaast zijn er partijen zoals cda, sgp en cu die waterschappen als een belangrijk democratisch onderdeel zien van de Nederlandse staatsinrichting.

Ook de vvd erkent de taak van de waterschappen en ziet die taak vooral naast de beleidsvormende functie van de provincie. De pvda heeft op haar partijcongres van 30 juni jongstleden besloten de volgende tekst te schrappen: De waterschappen worden de uitvoeringsorganisatie onder bestuur van de provincies. Een interessante bijstelling.

Daarnaast zijn er ook partijen die geen specifieke tekst wijden aan waterschappen maar meer in het algemeen streven naar minder bestuurslagen en een kleinere overheid (GroenLinks en pvv).

Bij de partijen die willen dat de waterschappen blijven bestaan is nog wel verschil van opvatting over de democratische legitimering. Van directe verkiezingen bij het cda, Partij van de Dieren, sgp en cu tot indirecte verkiezingen door de gemeenteraden bij de vvd.

Over de verschillende soorten zetels in het waterschap wordt door de meeste partijen niet gesproken. Alleen de Partij van de Dieren stelt dat de geborgde zetels wat haar betreft kunnen worden opgeheven.

Als er al over fusies tussen waterschappen wordt gesproken, is dat over het algemeen positief. Ook de afspraken die in het Nationaal Bestuursakkoord Water zijn gemaakt tussen overheden over het effectiever en efficiënter waterbeheer, moeten onverkort worden uitgevoerd. •

Reageren? abom@hhdelfland.nl

Tijdens het CDA-congres werden circa 1500 amendementen behandeld.

© DIRK HOL

De CDA-verkiezingsposter door de jaren heen

Van draken en zwaarden naar ‘less is more’

Er zijn zo van die zaken tijdens campagnes waar iedereen een mening over heeft. De verkiezingsposter of het affiche is er één van. De kleur groen moet lichter, de tanden van de lijsttrekker witter, de slogan aansprekender. De affiches van de voorlopers van het CDA van bijna honderd jaar geleden laten grote verschillen zien met de huidige billboards. Wat zijn de opvallende ontwikkelingen en welke lessen zijn te trekken voor de komende gemeente-raadsverkiezingen?

door Maaïke Kamps

*M. Kamps, MA is
Officemanager van het
Wetenschappelijk Instituut
voor het CDA.*

Zeker is dat verkiezingsposters een grote ontwikkeling hebben doorgemaakt. In de jaren tien en twintig van de vorige eeuw werden opvallend veel metaforen gebruikt, zowel in tekst als in beeld. De eigen partij werd vaak uitgebeeld door een huis, een dijk, of een vrouwelijke strijder die met het zwaard in de hand strijdt voor ‘staat, kerk en maatschappij’ (RKSP, 1922). Ons land werd vaak weergegeven als een voertuig in beweging: soms als het ‘schip van staat’ of later als een vliegtuig. Een staatsman die het land leidde werd dus uitgebeeld als stuurman op het schip van staat zoals te zien op de bekende poster van ‘s Lands stuurman Colijn’ (ARP, 1925). Opvallend was ook de harde aanpak van concurrerende partijen in de jaren tien en twintig. Het paardenspan ‘arbeid, eendracht, recht en orde’ van de RKSP verpletterde in 1918 de socialistische draak. Concurrent SDAP doorkliefde in hetzelfde jaar een kapitalistisch monster dat nog het meest weg heeft van een octopus, een dier dat met zijn lange tentakels geheel in de zwierige Jugendstil van de poster past.

Instructies

Lijstnummers hebben altijd een prominente plaats op affiches gehad. Tot 1956 was dat bittere noodzaak. Kiezers moesten er tot die tijd van worden doordrongen op het juiste lijstnummer of juiste persoon te stemmen: partijnamen werden tot die tijd namelijk niet op de stembiljetten gedrukt omdat de term ‘politieke partijen’ nog niet was opgenomen in de kieswet (Voerman, 2002). Via de aanplakbiljetten moest de kiezer daarom worden geïnstrueerd het juiste bolletje in te kleuren, zoals op de RKSP-poster uit 1918: ‘stemt KATHOLIEK, door het witte puntje zwart te maken vóór den naam van Kolkman (M. J. C. M.)’.

‘Uw eigen huis’

De diepe recessie waarin Nederland in 1933 verkeerde en de ontwikkelingen in Duitsland zijn terug te zien op de toenmalige posters: ‘storm op komst, stut uw huis’ (RKSP, 1933). Na de Tweede Wereldoorlog vormden bij de ARP de strijd tegen het communisme en het ideaal van een eigen huis de centrale thema’s (1948 resp. 1963). De CHU sprak zich niet voor één thema uit, maar hield het bij haar pijlers van gezag, trouw en recht. De uit de RKSP ontstane Katholieke Volkspartij profileerde zich als ‘de gezinspartij’ met ‘bezit voor iedereen’ (1948

Het paardenspan ‘arbeid, eendracht, recht en orde’ van de RKSP verpletterde in 1918 de socialistische draak.

en 1959). Ook opvallend is de poster uit 1981 met de slogan ‘Nieuwe wegen’, veertien jaar voor het verschijnen van het rapport van het Strategisch Beraad: ‘nieuwe wegen, vaste waarden’. Vanaf de jaren tachtig speelde het CDA bij meerdere verkiezingen de kaart van hard werkende, betrouwbare partij. Het no-nonsense beleid van Lubbers werd ingezet bij de posters in 1986 en 1989: ‘laat Lubbers zijn karwei afmaken’ en ‘verder met Lubbers’. Brinkman voerde campagne met ‘een groot karwei vraagt een sterke partij’ en het CDA van Balkenende was ‘betrokken en betrouwbaar’. Na interne strubbelingen in 2010 en 2011 lijkt die keuze niet meer zo voor de hand te liggen. Met de nieuwe slogan ‘samen kunnen we meer’ is eerder een parallel te trekken naar de slogan ‘samenleven doe je niet alleen’ uit 1998.

Het ideaal van een eigen huis was in de naoorlogse jaren een centraal thema van de ARP (poster uit 1963).

Het no-nonsense beleid van Lubbers werd ingezet bij de posters in 1986 en 1989 (poster uit 1986).

Salamitactiek

En dan de huisstijl, de verzamelterm voor de standaard CDA-kleuren, lettertype en opmaak. Handhaving van de juiste huisstijl lijkt steeds belangrijker te zijn geworden. Via technische programma's als photoshop zijn de specifieke kenmerken van een lettertype exact vastgelegd. De partij monitort continu of het beeldmerk nog de juiste boodschap uitstraalt. Op het beeldmerk CDA wordt al jaren een salamitactiek toegepast, waarbij subtiele wijzigingen worden aangebracht op een zodanige manier dat de kiezer er niet door wordt afgeschrikt. Vergelijk hiervoor de huidige CDA-letters met die uit de periodes 1994-2004 en 1986-1991. Op het eerste gezicht hetzelfde, maar toch net een tikje anders: minder dik, minder scheef en lichter van kleur.

Gezicht van de partij

In de eerste helft van de twintigste eeuw werden lijsttrekkers vooral getekend afgebeeld of in het geheel weg gelaten. Foto's van lijsttrekkers en kandidaten zijn vanaf begin jaren zeventig veel op affiches te vinden. Toen beschikte inmiddels ruim 80 procent van de huishoudens over een televisie wat de bekendheid van het gezicht van de lijsttrekker sterk deed toenemen.

Less is more

Kort door de bocht is te zeggen: hoe recenter de poster is, hoe minder symboliek, afbeeldingen en tekst. Naam, lijstnummer en lijsttrekker vergezeld met twee of drie kleuren en je hebt een affiche. De snelheid waarmee we tegenwoordig langs billboards razen geeft ons ook niet meer tijd om een boodschap in ons op te nemen. De door kunstenaars getekende affiches vol metaforen en gloedvolle strijdkreten horen hierdoor helaas wel tot de verleden tijd, maar wie weet vinden onze achterkleinkinderen de huidige posters juist weer van grote schoonheid getuigen. •

Toolkit 2014

En wat nu te doen met die poster bij de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen in 2014? Wat moet er wel en wat vooral niet op zo'n lokale CDA-poster komen? Uit een rondgang langs de afdeling communicatie van het Partijbureau blijkt dat de tekst vooral kort en simpel moet: *stem CDA*, 'dat is alles'. Er wordt sterk aangeraden de poster van zo weinig mogelijk aanvullende informatie te voorzien. 'Je verkiezingsprogramma is niet bedoeld om op een poster te zetten.' Een foto van je lijsttrekker op het aanplakbiljet? 'Beter van niet, bijna niemand kent de plaatselijke wethouder of fractievoorzitter. En als je dat dan toch wil, neem dan een professionele fotograaf zodat je in elk geval een goede foto hebt.' De mogelijkheden van photoshop zijn niet oneindig zullen we maar zeggen. En voor de praktisch ingestelden is wellicht het kostenargument overtuigend. 'Voordeel van het hebben van één poster voor alle afdelingen is daarnaast dat je goedkoop kunt inkopen en snel kunt handelen.'

Leestips

R.H.J.M. Gradus, G. Harinck, K. Hoentjen, A. van Kessel & H.M. ten Napel (Red.) (2012). *Canon van de Christendemocratie*. Uitgave van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA en het CDA. Te bestellen via webwinkel.cda.nl

D.J. Elzinga & G. Voerman (2002). *Om de stembus. Verkiezingsaffiches 1918-1998*. Amsterdam: Veen.

Reageren? kamps.wi@cda.nl

Verkiezingsprogramma versus Lenteakkoord

Amper een paar maanden na het lenteakkoord van VVD, CDA, D'66, GroenLinks en ChristenUnie presenteerden de diverse partijen hun verkiezingsprogramma's. In het CDA-programma is heel nadrukkelijk onze langetermijnvisie uit het Strategisch Beraad zichtbaar. Maar in welk opzicht verschilt ons programma nu van het lenteakkoord?

door Agnes Mulder

Drs. A.H. Mulder is fractievoorzitter van het CDA in Assen en kandidaat-Tweede Kamerlid, nr. 9.

De vijf partijen die na het mislukken van het Catshuisberaad om tafel gingen, hadden maar een paar dagen de tijd om hun harde deadline te halen. Zouden ze niet in hun missie geslaagd zijn, dan had dit het imago van ons land als financieel-betrouwbare natie ongetwijfeld geschaad en zou het voortaan moeilijk worden van andere Europese landen te eisen daadkrachtig hun financiën op orde te brengen. Daarmee hebben we ook nog grotere problemen in Nederland weten te voorkomen.

Ná 2013

In het rapport van het Strategisch Beraad en in ons verkiezingsprogramma verwoordden we in wat voor soort samenleving we willen wonen en welke waarden we daarin van belang vinden. Met andere woorden: we geven daarin aan wat onze inzet is voor de verkiezingen en onze inzet na de verkiezingen. Het lenteakkoord was het eindresultaat van onderhandelingen. Dat akkoord was vooral nodig om de begroting van 2013 op orde te krijgen. Om Nederland uit de crisis te helpen, hebben we onze verantwoordelijkheid genomen en 'ja' gezegd tegen het lenteakkoord. Maar om Nederland er duurzaam bovenop te krijgen is meer nodig. De plannen om dat te realiseren staan in ons programma.

- **Aflossen bevorderen** en bezitsvorming stimuleren. In het lenteakkoord zijn afspraken gemaakt over woninghypotheken. Het CDA vindt het belangrijk dat ook bestaande gevallen gestimuleerd worden om af te lossen en dat starters geholpen worden te sparen voor een huis.

Uiteraard staan in het verkiezingsprogramma heel wat standpunten en ideeën die we in het lenteakkoord niet tegenkomen. Een concreet voorbeeld daarvan is de invoering van de sociale vlaktaks.

Vanwege het financiële karakter van het lenteakkoord ontbreken standpunten en passages over bijvoorbeeld de waarde van vrijwilligerswerk en maatschappelijk initiatief, terwijl we die in ons verkiezingsprogramma expliciet benadrukken.

Solide

Net zoals voor alle voorstellen in het verkiezingsprogramma zal het CDA netjes dekking leveren voor een solide rijksbegroting. Het huishoudboekje moet immers op orde. Niet alleen in 2013, maar voor toekomstige generaties.

Weliswaar maken we in ons verkiezingsprogramma een aantal andere keuzes dan in het lenteakkoord staan, we bouwen er wel op voort. We gaan verder met hervormen,

Op een aantal hoofdlijnen heeft het CDA-congres afwegingen gemaakt die afwijken van de maatregelen in het lenteakkoord:

- **AOW:** we willen dat de AOW-leeftijd sneller omhoog gaat en stimuleren dat mensen langer doorwerken. Het CDA wil voor de solidariteit tussen generaties al in 2015 naar 66 jaar en in 2020 naar 67 jaar. In het lenteakkoord was een geleidelijkere stijging van de pensioenleeftijd afgesproken.
- **Onbelaste reiskostenvergoeding** willen we handhaven tot het niveau van 13 cent per kilometer. In het lenteakkoord werd de kilometervergoeding voor woon-werkverkeer geheel afgeschaft. Het CDA vindt het voor de werkenden belangrijk dat er een redelijke reiskostenvergoeding voor auto en openbaar vervoer is.

Om Nederland uit de crisis te helpen, hebben we onze verantwoordelijkheid genomen en 'ja' gezegd tegen het lenteakkoord

besparen en investeren. Zo worden belastingen teruggegeven en verder verlaagd. De loonmatiging en nullijn worden doorgezet. En de arbeidsmarkt, het onderwijs en de woningmarkt worden verder versterkt. Daar hebben we de inzet van iedereen bij nodig, samen kunnen we meer. •

Reageren? ahmulder@dds.nl

Steenkampinstituut leidde dertig campagnecoaches op Goed voorbereid de kiezer overtuigen

De komende weken gaan overal in het land weer vrijwilligers de straat op, de huizen langs en achter de verkiezingskramen staan om kiezers te overtuigen hun stem op het CDA uit te brengen. Om die campagnevrijwilligers bij u in de provincie of gemeente te motiveren en te informeren om op een effectieve manier campagne te voeren, kan een beroep worden gedaan op campagnecoaches.

door Lyke Blok en
Barbara Gardeniers

De coaches komen uit alle delen van het land – gemiddeld drie per provincie. Ze zijn aangezocht door de provinciale campagneleiders, door het CDJA en er zijn deelnemers afkomstig uit het eigen netwerk van het Steenkampinstituut. Dat zijn bijvoorbeeld oud-deelnemers van de CDA Talent Academie. Ze gaan alleen op pad, maar houden wel contact met elkaar. si-medewerkster Renske Burgerhout: 'Alle coaches hebben toegang tot een speciale digitale leeromgeving; daar vinden ze informatie over bepaalde standpunten, welke standpunten voor welke doelgroep van belang zijn en de coaches kunnen er leren van elkaars ervaringen.'

Het idee om met campagnecoaches te gaan werken ontstond een paar maanden geleden, vlak nadat bekend werd dat er op 12 september verkiezingen zullen zijn. Renske Burgerhout: 'De inspiratie voor dit idee deden we een paar jaar geleden op, toen

ik met een aantal collega's van het partijbureau een bezoek bracht aan het cdu. Daar maakten we kennis met hun zogenoemde teAMs (waarbij AM stond voor Angela Merkel). Die teAMs bestonden uit enthousiaste coaches die overal in Duitsland vrijwilligers informeerden en instrueerden, allemaal volgens hetzelfde concept. Het werkte uitstekend. Ons idee van de campagnecoaches lijkt hierop, al zijn er ook kleine verschillen.'

Op vrijdag 29 juni en zaterdag 7 juli hebben de ruim dertig campagnecoaches een training gevolgd. Ze werden klaargestoomd voor de campagne en zijn enthousiast om aan de slag te gaan.

Landelijk, provinciaal en lokaal

De campagnecoaches kunnen worden ingezet bij landelijke, provinciale en lokale campagne-evenementen.

1. Landelijke campagne

Voor de landelijke campagneactiviteiten kunt u het Steenkampinstituut mailen of bellen en overleggen welke campagnecoach(es) naar uw landelijke campagne-evenement kunnen komen.

2. Provinciale campagne

De provinciale campagneleider beschikt over de namen en contactgegevens van de campagnecoaches in zijn/haar provincie. De provinciale campagneleider kan deze coaches zelfstandig rechtstreeks benaderen.

3. Lokale campagne

Als u voor een lokaal campagne-evenement op zoek bent naar een campagnecoach, dan kunt u de provinciale campagneleider benaderen. Aan hem/haar kunt u vragen wie de campagnecoaches in uw provincie zijn en wie van hen u kunt inzetten voor het evenement.

Indien u als lokaal of provinciaal campagneleider gebruik wilt maken van een campagnecoach dan ontvangt het si graag wat informatie over het evenement. Meer daarover leest u op de website van het Steenkampinstituut: www.cda.nl/si

Wat doen de campagnecoaches?

Aan het begin van een campagne-evenement roepen de campagnecoaches alle campagnevrijwilligers bij elkaar om hen in tien minuten startklaar te maken voor het campagne-evenement. Eerst informeren zij de campagnevrijwilligers over wie de doelgroep is van het betreffende evenement en welke standpunten van het CDA voor deze doelgroep interessant zijn. Daarna wordt er even kort geoefend met het aanspreken van mensen en dan kan iedereen aan de slag. De campagnecoach doet ook gewoon mee met het flyeren, aanspreken of andere acties. Tijdens de dag zal de coach iedereen blijven motiveren en is hij beschikbaar voor eventuele vragen. De campagnecoach is ook herkenbaar door speciale kleding. •

Meer informatie en contact:

Steenkampinstituut: si@cda.nl

Renske Burgerhout-van Turennot: burgerhout.si@cda.nl

Lyke Blok: blok.si@cda.nl